

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszavásárolja
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 22.

Salus publica suprema lex esto.

A bajor királyságnak regens-hercege Luitpold herceg, aki a szerencsétlen tébolyodott király helyett évtizedek óta kormányozza az országot, néhány nappal ezelőtt 80-ik születésnapját ünnepelte. A fényes ünnepségeknek diszt nagyban emelte királyunk ő Felségének és Vilmos császárnak jelenléte.

Ez alkalomból a regens-herceg arczképét adta minisztereinek ajándékba, evvel a sajátkezűleg ráírt jelmonddal: »Salus publica suprema lex esto.« »A közjó legyen a legfőbb törvény.«

Felséges figyelmeztetés. Másutt is elkelne.

Nálunk is jó lenne, ha nemcsak minden miniszter — nem ő rájuk akar ez célzás lenni, — hanem minden közhivatalnok, különösen pedig a törvényhozásnak minden tagja ezt tartaná folyton szeméi előtt.

De sajnos, a liberális aera virágzása óta azt tapasztaljuk, hogy a törvényhozók jelentékeny részénél nem a salus publica, nem a közjó az irányelv, hanem inkább önzés és haszonlesés vezeti őket. Nem annyira a hazáért, mint inkább a hazából akarnak élni.

Az a küzdelem, amely éppen most tartja módfeletti izgatottságban a képviselő urakat, sajnálatraméltó árnyat vet a mi parlamenti viszonyainkra.

Már az új alkotmányos korszak kezdetén, még Deák Ferencz életében szükségesnek látták törvény által vetni gátat egyes képviselők azon kalmár szellemű törekvéseinek, hogy a mandátumot, a képviselői méltóságot és befolyást jogtalan és illetlen módon önző magáncélokra kamatoztassák, sokszor pláne a közjó rovására.

Ez az ugynevezett inkompatibilitási, összeférhetetlenségi törvény azonban sehogy sem illett bele a Tisza-rendszer politikájába, melynek főtörekvése az volt, hogy a legérzékenyebb oldalon ferkózzon az emberekhez s mindenféle horoggal minél erősebben láncolja őket magához, hogy minden körülmények között, elvvel, meggyőződéssel mit sem törődve, feltétlen követői és uszályhordozói legyenek.

Egyszerűen félretették azért az inkompatibilitási törvényt, mely igazán végrehajtva mai napig sem volt. Volt ugyan a t. Háznak ugynevezett inkompatibilitási bizottsága, melynek régebben ugyan nagyon ritkán, de újabb időben elég gyakran került dolga, arra azonban, hogy ez a bizottság valaha inkompatibilitásnak mondott volna ki csak egy képviselőt is, talán még az öreg Madarász bácsi sem emlékezik.

A Bánffy-féle obstrukció idejében az egyesült ellenzék kijelentette, hogy nem elégszik meg a személyváltozással, hanem rendszerváltozást követelt. Így került be a pártközi paktum pontjai közé az inkompatibilitás revíziója is.

Széll a paktum többi pontjait hamarosan elintézte, de az inkompatibilitás

revízióját folyton halogatta. Az ellenzéki vezérek, különösen Rakovszky István sürgetésére ünnepélyesen megígérte, hogy még ezen az országgyűlésen keresztül viszi a revíziót.

Januárban el is készült a tervezet, melyhez a legérdekesebb nyitányt Tisza István grófnak a bankdirektorságokról való lemondása képezte. Nyomában és vezérlete alatt szervezkedni akartak az inkompatibilitás revíziója által igen közérő — zsebük révén — érdekelt honatyák, de látva az általános ellenszenvet, melyet mozgalmuk kellett és félve attól, hogy elvesztik Széll miniszterelnök bizalmát — leszerelték a szervezkedési készülődéseket. Az első bizottsági tárgyaláson nem mertek fellépni, minek következménye az lett, hogy a bizottság szigorította a tervezetet.

Tegnap kezdődött a második bizottsági tárgyalás. Most már híre jár, Tisza Istvánék néhány perczentben kiegyeztek s ha ezeket az enyhítéseket, — melyek a záloglevelek és járadékok kibocsátásával, községi és törvényhatósági kölcsönök közvetítésével foglalkozó bankok igazgatóira vonatkoznak — Széll és Szilágyi is elfogadják, még Gajári is felhagy azon hiú és meddő törekvésével, hogy ellenzékot szervezzen a javaslat megbuktatására.

Tiszáék e legújabb módosításaira holnap kerül a sor. Megválnak, hogy e taktikázás hová vezet. Csak meg ne akadályozza a bajoknak radikális gyógyítását. Most van ideje figyelni az intő szóra:

Salus publica suprema lex esto.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Az orgonaépítő.

Írta: Jakab Ödön.

Gyönyörűséges templom volt az iszlai templom minden tekintetben, de volt egy hibája: az orgonájának esztendő óta nem lehetett semmi haszná venni. A hosszas használat-tól lassankint kopott, rozoga jószág lett belőle s tökéletesen elállott a hangja, mint a nagybeteg embernek. Ezt a siket állapotot végre aztán megunták a hívek s rászánták magukat, hogy az orgonát megrenováltatják.

Igy került le Sárosi Pál a fővárosból oda.

Sárosi Pál egy verőfényes, meleg délután éppen az orgona sipját rendezte. Kellemesen érezte magát a hűvös boltozatok alatt. Hábortgatni sem háborgatta senki. A nép künn a mezőkön aratott; jóformán csak néhány haszontalan gyermek maradt a faluban s azok közül is alig egy-kettő vetődött ácsorogni a templomajtóba. Akkor is csak bekukucskáltak, de nem mertek bemenni.

Ugy belé volt merülve a foglalkozásába, hogy eleinte észre sem vette a léptek kopogását, a mely a templom kövezetén hallatszott. Mikor észrevette, szaporán felállott és a karról lenézett.

— Jézus Máriám! Hát ezt mi hozta most ide? — mondá magában, a váratlan látogatástól egész megijedve.

Pedig nem volt mitől úgy megijednie. Mindössze egy viseltes öltözetű, halovány asszony jött végi a templomra.

Valóságos fonákja az egészségnél! Nehéz lett volna hamarjában megmondani, hogy hány esztendő? Pálnál legalább jóval idősebbnek tetszett. A lábait fáradtan vonszolta, a szeméi mélyen ültek és arcza éltelenül el vala fonyadva.

Annyira összement, elerőtlenült teremtsé-nek látszott, hogy inkább sajnálni kellett az embernek, mintsem félni tőle.

Sárosi Pál a feljáró lépcsőnél elébe sietett. — Anna! Csak nem történt otthon valami baj!

— Nem történt semmi, de már nem volt tovább nyugtom odahaza.

— Miért?

Az asszony sóhajva ült le egy kis padra s kedvetlenül felelt:

— Folytonosan rossz álmokat láttam s aggódtam, hogy valami szerencsétlenség ért. Annál inkább félttem, mert az utolsó levelemre nem is válaszoltál. Pedig abban a levélben megírtam, hogy pénzt is küldj sürgősen, mert szorultságban vagyunk. Sokszor annyi síncs a házunknál, hogy szegényeknek bár elég kenyeret adhassak. Ha téged baj érne: mehetnék a gyermekekkel én is a Dunának. Látod, én nem tu-

dok keresni, mióta ez a szivbajom ennyire elővett. Alig van annyi erőm, hogy reggel felöltözzem s este levetkőzzem a kisebb gyermekeket. Pedig a szükség napról-napra nagyobb! A házbérért tovább nem akarnak várni. A gyermekeknek se kalapjuk, se cipőjük. A kenyér drága, a patika még drágább. Nem győzöm, akárhogy is takarékoskodjam!

— Éppen azért kár volt mindjárt ide jönnöd! Ez is csak több költség! — feddőzött az ember.

— E miatt ne aggódj! A testvérem fizette az utat s ő gondoza a gyermekeket is, a mig hazamegyek.

Alig végzé be az asszony szavait, mikor egyszerre csak harsány, üde hangtól csendült meg a templom:

— Itt vagy, Pál?

Sárosi Pál a füléig elvörösödött s izgatottan húzódt be az orgona mögé. Nyugtalanul mozgott erre-arra, mint a verembe esett vad. Nézett mindenfelé, csak a feleségére nem.

Ezenközben egy jól megtermett, fiatal menyecske szaladt fel hozzájuk.

— Hát nem is szólsz galambom! — kiáltott a menyecske nagyvigan, amint megpillantotta az orgonaépítőt.

Sárosi Pálné előbb megbotránkozva nézett az urára, aztán hirtelen felállt s türelmetlenül a menyecskehez fordult:

— Kit keres itt maga?

— Láthatja!

Furesa miniszterválság.

Nemrég tárgyalt a berlini törvényszék egy olyan szenzációs bűnpört, melynek számai egészen az udvarig nyultak, most ismét Württemberg felé fordul ugyanilyen bűnpöralkalmából az egész világ figyelmé.

Egy távirat jelentette, hogy a württembergi miniszterelnököt és Schott von Schottenstein tábornok hadügyminisztert váratlanul nyúdízták. Erről a miniszterválságról — mint Frankfurtból táviratozzák — a következőket jelenti a Frankfurter Zeitung: A miniszterválságnak az előzményei nem politikai téren keresendők; nyílt titok, hogy a krízist egy vizsgálat előzte meg, a melyben az erkölcstelen üzemlekről szóló 180. §. alapján fog az ügyészség vádat emelni. A vizsgálóbíró eddigelő kihallgatta Schott von Schottenstein tábornok hadügyminisztert, báró Mitnacht miniszterelnököt és Pillinger tábornokot, a király főhadsegédét. szenzációs végtárgyalásra van kilátás, a mely borzalmas világot fog vetni az erkölcsös Németország legmagasabb köreinek titkaira.

Dal a megszállt tartományokról.

A pénzügyminiszter ur atyai kormányzata alatt nyögő megszállt tartományokból rendesen csak az jut a nagy közönség tudomására, amit a közös kormány félhivatalosai felsőbb rendeltre publikálnak. A miniszteri jelentések nyomán sok éven át abban a hiedelemben ringattunk, hogy Bosznia egy új Kánaán, a hol a nép igazán arkádiai életet folytat.

A napokban Berlinben Bozidár Nikasino-wics tollából (Bosnien und die Herzegovina unter der Verwaltung der Österr.-ung. Monarchie) egy több kötetre tervezett mű első füzeté jelent meg, mely, úgy látszik, az első nem félhivatalos irat a megszállt tartományokról. Szerző 20 éven át élt ebben az országban és ha politikai irányával — mely a balkán üdvét az orosz csárban látja — nem is értünk egyet, könyvében megtaláljuk mindazokat a vádakát, melyeket lapunk már régóta hangoztat Kállay basáskodó politikája ellen.

A szerző részletesen ismerteti Bosznia agrár viszonyait és számbeli adatokkal bizonyítja, hogy a Kállay rezsim alatt Bosznia gazdaságilag teljesen tönkrement, különösen ártalmas volt Kállaynak az az intézkedése, hogy a tizednek készpénzben való fizetését rendelte el, a mi rázúdította az állami végrehajtókat az amugy is vérgigé sanyargatott nép nyakára. A szerző több csebet idéz, midőn az állami végrehajtók nemcsak a félig sült kenyeret vitték el a kemencéből, de összefogdosták az udvaron a baromfiakat is. sőt még a macskát és kutyát is elvitték, ha azok szép példányok voltak.

Jogsegélyről ebben a tartományokban szó sincs; Kállay a csaknem két millió lakossal bíró országban az ügyvédek számát tizenhétre korlátozta, úgy hogy a nép a legnagyobb részben Ausztriából hozott, az ottani viszonyokat, szokásokat és törvényeket nem ismerő hivatalnokbírák önkényének van kiszolgáltatva.

Uj ágyuk.

Bécsből jelentik a Neues Wiener Tagblatt nyomán, hogy a tüzérségnek új ágyukkal való felszerelése el van határozva és már az ideai delegációk elébe fogják terjeszteni az idevágó törvényjavaslatot.

Ami az új ágyuk beszerzését illeti, e részben a tárgyalások még nincsenek befejezve. Tulajdonképpen még az új ágyu-modellt sem választotta ki a legfelsőbb hadvezetőség. A legnagyobb valószínűség amellest szól, hogy Erhardt Henrik düsszeldorfi titkos építészeti tanácsos ágyumodellje mellett fognak dönteni a hivattak. Már tavaly júniusban próbálövésüket tettek Steinfeldben az Erhardt-féle gyorstüzelő ágyuval és a kísérletek olyan pompásan sikerültek, hogy a bizottság még két ilyen gyorstüzelő ágyut hozatott löporoskocsikkal és löszerrel együtt.

A napokban érkezett meg Gallenberg főhadnagy Düsszeldorfból a gyorstüzelő ágyukkal, a melyeket báró Brenner Józsefnek, a bizottság elnökének adtak át. A jövő héten fogják ezeket az ágyukat kipróbálni Steinfeldben a király jelenlétében s csak azután döntenek, hogy Er-

hardt-ágyukkal szereljék-e fel a tüzérséget, vagy pedig egy bécsi feltalálónak új rendszerű gyors-tüzelő ágyuival-e, amelyeket már régebben kipróbáltak.

Az ausztriai és a magyar vas- és fegyvergyárakra nézve teljesen közömbös, hogy melyik rendszert fogja elfogadni a bizottság, mert akár a düsszeldorfi találmány mellett döntenek, akár az osztrák feltaláló ágyuját fogják megrendelni, mind a két esetben osztrák és magyar gyárakban fognak készülni az új gyors-tüzelő ágyuk.

Összesen kétezerenél több új ágyu beszerzéséről és a régi ágyuknak az új rendszer szerinti való átalakításáról van szó. Minthogy az arzenálban csak az ágyucsöveket lehet előállítani, az ágyuknak egyéb alkatrészeit magánvállalkozók fogják szállítani.

Az új ágyuknak beszerzése 140 millió koronába fog kerülni. Ezt az összeget négy évre fogják felosztani, úgy hogy az ideai delegációtól 35 millió koronának megszavazását fogja kérni a hadügyminisztérium.

Az Erhardt-féle rendszert eddigelő már elfogadta Angolország, Oroszország és Norvégia.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, márc. 22.

Elnök gróf Csáky Albin 11 órakor nyitja meg az ülést.

Az elnök elparentálja Lechner elhunyt főrendiházi tagot.

Az elnöki előterjesztések után áttérnek a napirendre.

A quota bizottságba lettek megválasztva: Szmeccsányi Pál püspök, gróf Desseffy Aurél, báró Harkányi Frigyes, Lukács Antal és Pallavicini Ede őrgróf.

Az igazoló bizottság javaslata szerint a főrendiház gróf Csáky Viktor és gróf Nákö Sándor királyi leveleinek szorgalmazását elhatározta, s őket folytatólagosan a főrendek jegyzékébe felveszik.

— Az uramat?

— Micsoda!?

Tetőtől talpig végigmérte gunyosan az asszonyt a tekintetével s önkénytelenül elkaczagta magát.

— Hát maga azt hiszi, hogy engem felöltet?

S ismét elkaczagta magát:

— Az ura! . . . Pali az — ura . . .

— Persze hogy az uram — mondá az asszony szigorú, nyers hangon.

A menyecske megtántorodott, mint a kit mellbe üt valaki. Néhány pillanatig merev bámulattal állott s nem volt egy sóhajtásnyi hangja. Majd összereszt, mintha nehéz álmából ébredne. Tikkasztó indulattal szólalt meg, hogy félelem volt hallgatni a szavát:

— Az ura? . . . Na hát tudja meg az asszonyság, hogy az ura egy alávaló, czudar, gyalázatos ember! Ezt itt a szemébe mondom.

— Az én uram?! — riadt föl az asszony.

— Az, az! Ez a drágalátos mákvirág, a ki magát itt legény embernek adta ki s engem bolondított!

És féktelen dühvel fenyegette meg Pált:

— Hanem a hazug szavaidat még a torkodra forrasztom!

Azzal elrohant a templomból.

A szegény beteg asszony nekiborult a falnak s keservesen elkezdett zokogni:

— Jaj, hogy ezt a szégyent is meg kellett még éreim! . . . Tudtam, hogy nem szeretsz, mióta az Isten így meglátogatott.

Sárosi Pál se nem élt, se nem halt, úgy

megzavarta ez a háborúság. A dolgot is szégyelte, de meg a szerencsétlen, beteg asszonyon is megesett a szíve. Mihelyt nagynehezen némileg összeszedte magát, odasompolyodott a siró asszonyhoz s megpróbálta a mentegődzést:

— Ejnye na! Csak nem hiszed, hogy mind igaz, a mit az a bolond menyecske itt összevissza hadart? Látod, nincs helyén az esze. Az igaz, egy párszor tréfákoztam vele, de bizony Isten nem volt köztünk semmi.

— Ne beszélj! — szakította félbe a végig bántott asszony. — Hazug a lelked is!

A férj úgy tett, mintha neheztelne s nem igen sokat adta az asszony beszédére.

— Hát csak higgyed, ha úgy hiszed! . . . Bánom is én!

Csend lett. Az asszony gyámoltalanul húzódott egy félreeső zugba; ismét az előbbi szármalmas alakká zsugorodott össze s időnkint fájdalmasan nyögött. A férj komoran bámult maga elé s látszott rajta, hogy már is megbánta az iménti tettét.

Isten tudja, meddig maradtak volna ebben a hallgatag állapotban, ha kőnn a cziinteremben a csend egyszerre meg nem zavarodik. De a cziinterem mind zajosabbá lett. Nyers hangok, káromkodások kezdenek onnan hallatszani, folyvást közelebből.

Az elámitott menyecske ugyanis összesírta otthon a fin-testvéreit, a kik éppen akkor érkeztek haza a mezőről. A fiuk pedig megértvén a menyecske panasztát: ingerülten kerekedtek fel a templom felé, hogy számon kérjék a

familia becsületén ejtett szégyent, gyalázatot.

Szitkozódva értek a templomajtó elé és az egyik Sárosi Pálhoz bekialtott onzan:

— Hallod-e gazember? Nem akarjuk az Isten házáat vérrel bemocskolni, de tudd meg, hogy ma ezen az ajtón keresztül a fogadat elve el nem viszed!

Sárosi Pál összerázkódott s ránczba szedett szemöldökkel tekintett le az ajtó felé. A felesége szintén összereszt és szemrehányó, keserű hangon tördelte feléje:

— Így kell neked, Pál! Ezt megérdemelted!

A férj e szavakra nagyot dobbantott lábával.

— Fogd bé a szád! Hát még te is az ellenségeimnek állasz a pártjára?

És kihívó daczczal szegte fel a fejét.

— Különbben hadd lám, ki mer fenyegetni engem?!

Azzal dühösen indult lefelé a lépcsőn.

Az asszony elsikoltotta magát és sirva, rimánkodva rohant le utána:

— Állj meg, Pál! Ne menj! Mit csinálasz?

A lépcső alján belékapaszkodott az ura nyakába s minden erejét összeszedve húzta, csitította. Nem a régi szeretet ösztökélte erre, hanem otthon azt a nevelést őt gyermekét féltette a férjben. Hova lesznek szegénykék? Ki keresi meg majd a kenyeret nekik, ha ezt a bűnös embert utoléri most itt a büntetés? Magáért nem aggódott; ottan a temető. De

Elfogadja ezután a főrendiház, a főrendiház kiadásairól szóló 1901. évi február hóról szóló jelentést.

A mentelmi bizottság jelentése alapján függesztik gróf Széchenyi Imre és Laszkári Gyula mentelmi jogait. Gróf Széchenyi Pál sürgősségi indítványt ad be, melyben kéri, hogy úgy a költségvetést, mint a törvényjavaslatot még ma tárgyalják.

A főrendiház ezt elfogadja.

Elfogadják aztán a vármegyék költségeire szükségelt póthitelt.

A költségvetés a főrendek előtt.

Gróf Széchenyi Pál szólalt fel mielőtt a költségvetés tárgyalását megkezdtek. A házszabályokból kimutatja, hogy a költségvetési javaslat nem tárgyalható ma, mert a javaslatot a házszabályok szerint három nappal előbb kellett volna a Ház tagjai közt szétosztani. Ő tehát most sürgősségi indítványt tesz, hogy úgy a költségvetés, mint a többi napirendre tűzött tárgyak ma tárgyalassanak.

A Ház a sürgősségi indítványt elfogadja.

Báró Rudnyánszky jegyző olvassa a költségvetésre vonatkozó pénzügyi bizottsági jelentést, melyet a Ház vita nélkül elfogad.

Az egyetem katolikus jellege.

Császka György kalocsai érsek elfogadja a törvényjavaslatot annak hozzáadásával, hogy ez által az egyetemek, katolikus alapok jogcímre fentartassék.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter kifejti, hogy bár az egyetem alapját katolikus alapok is képezik, azért az egyetem állami intézmény.

Gróf Zichy Nándor kijelenti, hogy a miniszter felfogását nem osztja, s a részletek tárgyalásánál fog bővebben felszólalni.

Az agráriusok kifogásai.

Gróf Zselénszky Róbert: Utalással a miniszterelnök új évi beszédjére, kifogásolja a vámtérületet s kívánatosnak mondja, hogy a vámtételek az ipari termékek arányában áll-

azok az ártatlan gyermekek... azok az utcára maradt gyermekek!...

Sárosi Pált ellenben csak vitte az indulat. Azonban a templomajtónál mégis egy kissé megdöbbenve állt meg, a három, tagbaszakadt legényt fejszével, doronggal pillantá meg, ott rá várakozva. Tulajdonképpen nem is annyira a félelem nyugozta a lábát, mint inkább a pillanatnyi töprengés, hogy hirtelenében mit kaphatna ő is a kezébe? Belátta, hogy üres kézzel nem megy itt semmire.

Mig keresgélő tekintetét a templomban szétjáratta, addig a kétségbeesett asszony fölhasználta a kedvező alkalmat s végső erőfeszítéssel gyorsan kiugrott az ajtón s rákiáltott a három legényre:

— Mit akarnak? Hiszen láthatják rólam, hogy nem felesége vagyok! Azt hittem: az a menyecske megérti a tréfát.

A legények nagyot néztek. Az asszony pedig, a kinek amugy is beteg, megviselt szívét az erős földindulás halálra csigázta, kimerülten, elfehéredve botorkált vissza az ámuló férjhez s lelkendezve, alig hallhatólag sugta:

— Megmentettelek! Csak vigyázz, el ne árul magad!

Erre összeesett s élettelenül terült el a földön.

Sárosi Pál bezzeg nem törődött azzal, hogy elárulja magát! Nagyot jajdulva nyalábolta föl a mozdulatlan asszonyt és rázta, költögette:

— Anna! Anna! Édes jó feleségem!

Beszéltetett is bátran: most már nem bántotta senki.

pittassanak meg. Több vámot kér a mezőgazdaságnak és kevesebbet az iparnak. Hivatkozik mult év október 8-án tartott kassai országos gazdasági egyesület memorandumára, mely szintén kérte a vámnak rendezését. A mai vámrendszer igazságtalan és egyoldalú. Megnyugtaltja szólót, hogy a kereskedelmi miniszter budget beszédjében tervbe vette a vámok felemelését. Elfogadja a költségvetést.

Báró Prónay Dezső: Nagyon lényeges az az eltérés, mely szólót a kormány politikájától elválasztja. Nincs bizalommal a kormány iránt, de azt be kell vallania, hogy ez a kormány adja még leginkább meg a jövő bizalmát. — Oszítja gróf Zselénszky agrár nézeteit. — A nemzeti termelést kell közgazdaságunk alapjául tenni, de ezt tisztán önálló vámterülettel érhetjük el. Sürgeti az önálló vámterület felállítását. — Önálló vámterületet kér és autonóm minimalis és maximalis vámterületet kér. — Attér aztán az egyetem katolikus jellegének kérdésére. — Azt mondja, hogy a katolikus alapokat kezelje az állam ezután külön rovatban a költségvetésben.

Kéri, hogy ezt a 30 év óta fennálló kérdést a kormány tisztázza.

Az állam pénzügyei rendezettek, azt látja, de ez még nem jelenti azt is, hogy jók. Előbb rendezzék a valutát és törlesszék az állam óriási költségeit.

Szükségtelennek tartja, hogy az általános költségvetés elfogadásáról nyilatkozzon.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter felel Zselénszky gróf vámnak és kereskedelmi szerződés kérdéseire, erre nézve választ nem adhat, mert terveit előre el nem árulhatja.

Főelőrekvésének tartja, hogy elsősorban a belfogyasztást kell emelni s a behozatalt talt lehetőleg csökkenteni.

A vasutakat nem lehet úgy megítélni, mint egy pénzintézetet, a vasutaknak sokkal magasabb a hivatásuk, semhogy ott egyéni kérdés előtérbe léphessen. A vicinálisok építését beszünteti.

Kéri a költségvetés megszavazását.

A kereszt az egyetemen.

Zichy Nándor gróf: Kifogásolja azt az eljárást, amelylyel a költségvetést tárgyalni kezdték. Sürgősségi indítvány folytán a főrendek még áttekintést sem szerezhettek a törvényjavaslatról.

Mezőgazdaságunk, iparunk fejlesztését sürgeti, s mezőgazdaságunk egyetlen egészséges irányát az agrárius eszmékben látja. Nagy súlyt fektet a nép érdekeinek szem előtt tartására.

Attér az egyetem kérdésére s ő is elítéli a miniszter ama eljárását, hogy immár 30 év kívánalmának nem tud eleget tenni. Prónay báróval azonban nem mindenben tér egyet.

Kárhoztatja, hogy az egyetemi ifjúságot üldözik a kereszt-kérdés miatt, pedig azért nem az ifjúságot de a korszakot, az eszközöket s a társadalmunkat átható megméltelyező szellemet kell elítélnünk. Ő üdvözlí a hazafias keresztény ifjakat. A kormány iránt bizalommal nincs.

Nem fogadja el a költségvetést.

Wlassics Gyula kultuszminiszter kijelenti, hogy az országban oly kevesen vagyunk, hogy a felekezeteknek nem széthuzni, de összetartani kell. Válgunk szét, ha a templomba megyünk, de nem a tudomány csarnokában. Az ifjúság fejelemi vétséget követett el, melyet nem lehet oly könnyedén venni. A szent keresztet

mindnyájan tiszteletben tartjuk, de ez az eljárás csak tiszteletlenség az ifjúság részéről. Zichy azzal vádolja, hogy a kormány jogtalanul előtte jár vallási ügyekben a királynak. Ez nem áll, ő érzi felelősségét és az alkotmány értelmében jár el.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Wlassics után Széll polemizálni akart Zichy Nándorral, aki azonban általános feltűnést keltve kiment.

Széll erre kijelentette, hogy ily körülmények között a vádak egyszerűen visszautasítja.

A tételt általánosságban megszavazták, utána a gyermekmenhelyről szóló javaslatokat is.

A székely kivándorlás és a Romániában élő magyarok helyzete.

E czim alatt Barabás Ede, marosvásárhelyi polgári iskolai tanár a Magyar Közgazdasági Társaságban tegnap este előadást tartott.

Felolvasó ezelőtt 23 évvel mint kis gyerek, szegény székely szülőivel Háromszék megyéből került be Romániába Bukarestbe. A székelység megszokta már, hogyha rossz termést adtak a földek, ha a marhavész pusztított, ha kis tartozásáért erősen szorongatták: Kiment először Romániába a családapa egy téltre, ha a szerencse nem kedvezett, a következő nyárra is. Később magához vette az anyát is. Kis vagyonát kiadta fele gazdálkodásra, gyermekeit pedig rokonai közt osztotta szét. Egy-két év múlva, ha az anyagi egyensúlyt nem tudták helyre hozni, magukhoz vették gyermekeiket is. Így kerültek be a székely családok Romániába. Nem kivándorlási szándékkal mentek ki — de midőn vagyonkájukat itthon elvesztik, önkényi kivándorlottak lesznek.

A Romániában élő magyaroknak két csoportját különbözteti meg: román alattvaló csángókat és ideiglenesen hosszabb vagy rövidebb ideig ott tartózkodó magyar állampolgárokat. E két csoport lélekszámát kétszáz-ezerre teszi. A csángóknak ezer éves multjuk van a Tászló és Tatres vidékén, míg a székelyek Romániával csak száz év óta érintkeznek gyakrabban. Ezek mint iparosok, mezői munkások, cselédek csaknem nélkülözhetetlenek váltak már ottan.

Az egyházakról is megemlékezik s azok működéséről. Felolvassa Románia előnyeit, hogy neki nincs nemzetiségi törvénye, minek következtében radikális módon tud románosítani, még az idegen államok alattvalói között is. Megdöbbenéssel hallottuk, hogy a Romániában élő 200 ezer magyar római katolikus és ev. ref.-nak ma-holnap nem lesz egyetlen magyar származásu papjuk sem. Magyar iskola volna egy pár református, de azokat az utóbbi pár év alatt a román kormány eloláhosította. A magyar ref. elemi iskolákban gör. kel. vallásu román származásu tanítókat voltak kötelesek az egyházak alkalmazni.

A romániai követség és konzulátusok személyzete nem magyar érzelműsége ellen kikel, mert mint állítja, lehetnek azok magyar állampolgárok, hisz sok van olyan itthon is, aki nem tud magyarul, vagy ha tud is, csak kényszerűségből beszél magyar nyelven. Romániában pedig már a magyarság meg is szokta, hogy legfeljebb egy-egy írúkhhoz szólhatnak magyarul a közös hivatalokban. A magyarság ezek pártatlan s hazafias voltában annyira bizik, hogy csak az elmúlt évben is,

egy a magyarok között kitört egyenetlenségben, perben inkább a román hatóságokhoz folyamodtak, pedig a perelők mind magyar állampolgárok voltak.

Legvégül összegezi azon irányelveket, melyek megvalósítása esetén a székeltség itthon maradna s az ott levők a hazának nagy szolgáltatásokat tehetnének. Ezek főbbjei a következők:

A kivándorlás csökkentése szempontjából a legszigorúbban el volna rendelve s annak végrehajtása szintén szigorúan ellenőrizendő volna, hogy utlevelet nőknek 20 éves koruk előtt ne adjanak ki s ilyenek mint utitársak ne szerepelhessenek az utlevelen. A férfiak közül is, akik katonakötelezettségüknek eleget nem tettek, szintén mint utitárs sem volnának átengedhetők a határszélen. A vagyonszámba, intelligens elemek átkelése elé azonban legyőzhetetlen akadályok nem volnának gördíthetők, hisz ilyenekre Romániának nagyon is szüksége van, a már ott élők érdekében is.

A két határszéli székeltség vármegyében, Csik és Háromszék vármegyék székvárosai munkás közvetítő irodák volnának felállítandók, hogy ezek a székeltség ipari és mezőgazdasági munkásokat, kiket eddig a romániai munkás közvetítők a román alföldre szegődttettek, jövőre a magyar alföldre tereljék.

A cselédek itthon való elhelyezése is hatóságilag volna eszközölendő.

A romániai székeltség iparosokkal kapcsolatban volna létesítendő, oly módon, hogy amidőn ottani megélhetésük biztosítható, felhasználhatók volnának arra, hogy ottan a magyar ipar termékei számára piac teremtsék.

Mivel az osztrák polgárok elenyésző cseléki számban vannak a magyarokhoz képest Romániában, a konzuli hivatalnokok ne csak magyar állampolgárok legyenek, hanem gazdaságilag képzett magyar hazafiak is.

Ugy a Romániában élő magyarok, mint a szomszédos székeltség érdekében is, Romániával főm kell tartani a jó viszonyt.

A nagyobb kolóniákban állítsanak minél több magyar róm. kath. és ref. egyházakat és iskolát.

A Romániában élő magyar római katolikusok s azok egyházi helyetteseinek az erdélyi római katolikus püspökség fennhatósága alá.

A magyar kormány tegyen lépéseket az iránt, hogy bukaresti követségünk mellett állítsák fel egy magyar tannyelvű iskola, a hol a folyó évi február hó 17-én hivatalosan kimutatott nagyszámú követségi és konzulatusi hivatalnokok és ideiglenesen Bukarestben tartózkodó magyar állampolgárok gyermekei előkészíttessenek a hazai középiskolákban való továbbtanulásra. A romániai magyarok gyermekeit segítsük hazai tanintézetekben való továbbtanuláshoz és azután hajlamaik szerint tudományos, kereskedői, ipari vagy gazdasági pályára való előkészítésüket segítsük elő.

Az egyetemi kereszt kérdés.

Az egyetemen folyton tart még az izgalom; a vallatás; az ifjuság pedig újból tanúságát adja önértékének. Gyönyörű jelenetek játszódnak le a vallatásnál; a vádlottak egy-egy szó által bírálók fölé kerekednek s vádlókká válnak. Így Kovács Lászlóhoz ezt a kérdést intézték:

— Ki volt az önök vezére? — kérdék.

— A kereszt eszméje! — volt a frappáns felelet.

— És ki a főbűnös?

— Az, aki belesodorta az ifjuságot ebbe a küzdelembe. De ő nem a mi soraink között keresendő. Küzdelemünk pedig csak a kereszt viszhelyezésekor fog véget érni.

Az ifjuság lelkesedését csak emelték azok a gyönyörű sorok, melyeket a legkiválóbb ma-

gyar publicista, Kaas Ivor báró intézett a keresztény ifjusághoz. A levelet alább egész terjedelmében közöljük:

Tisztelt Uram!

Két kultúra világtörténeti mesgyőjén állunk. Az elmúlt nagy század átalakította a tudományt, a társadalmat és az államot s ezen fejlődésnek következményeit tapasztaljuk. Új feladata az emberiségnek: megoldani az ellentéteket, a lelkeket, az osztályokat, az intézményeket és a nemzetek háborúját. Ez vár Önökre.

Az emberállat kikutatta a földet és megvizsgálta az eget, az anyag öntudatlan törvényeit összeszedte s az életet felboncolta, mindentudónak, mindenhatónak képzi magát, aki azt teszi a mit akar s határtalan önkényének csak mások erősebb önkénye parancsol. Az egyéni szabadságot így nem korlátozza hit és erkölcs, elve érzékiség és önzés; a társadalomban jog és vagyon azé, akinél a hatalom; az állam annak tulajdona, ki felfüggesztve vagy fegyverrel birtokába keríti s azután törvénnyel és végrehajtókkal leigazza mindazokat, kik nem részesek az uralomban. Így változott át az emberek szabadsága általános szolgasággá s az állameszme a zsarnok.

De ugyanezen eszmekörben jogosulttá válik minden forradalom, az egyéni és a társadalmi és minden eszköz jó, mely célját elér. Szembe a korlátlan állammal támad a féktelen anarchia.

Ez a kettős veszedelem fenyegeti Magyarországot is, mivel az egész új pogány civilizáció, mely magát természetesnek vallja, az immoralitás abszolutizmusban végződik. Vak, mert a világegyetemben nem talál lelket — Istent.

Mit cselekedtek Önök? A múlt század civilizációjára feltűzték a keresztet. A mulandó emberállatban felismerték a hallhatatlan lelket s a véges természetben a teremtet Istent, aki végtelen. A társadalomban az erkölcsnek szükségét, mely nélkül felbomlik. Az államban a vallás nélkülözhetetlenségét, mert csak az nemesítheti meg a hatalmat s köti össze az egyenlőségben az uralkodót az alattvalókkal. Önök a megváltás és a feltámadás jelvényét helyezték vissza a tudományok csarnokába, a keresztény tanítást és műveltséget követelik Magyarországnak. Jól teszik. Mert meggyőződtek róla, hogy ez az igazság és hogy enélkül a magyar nemzet elveszne; hiszen miféle más alapon tudna itt megállni, ha a kereszténységet elhagyná?

Dicsérem öszinteségüket és erkölcsi bátorságukat. Egy hetvenkedő miniszter és félénk professzorok fegyelmi szabályokkal küzdenek a fiatalok okossága és hazafisága ellen. Tehetetlen igyekezet!

Legyenek meggyőződve, hogy jól cselekedtek. Örövendek, hogy a kereszténység jelvényében, annak védelmére katolikusok és protestánsok egyesültek. Ez szükséges.

Biztosra veszem, hogy gőzni fognak a kereszténység minden ellenségeivel szemben, kik mindenütt szövetséget, hogy ezt a választ és az azon épült civilizációt és államot megsemmisítsék. Nem lehet! Megirta Pál apostol, hogy: »Más fundamentumot senki sem vethet azon kívül, a mely egyszer vettetett, mely — a Jézus Krisztus!«

Isten áldja meg Önöket!

Hazafias üdvözléssel

barátjuk

Kaas Ivor.

Beadták tegnapelőtt az egyetemi tanácsnak azon ifjak teljes névsorát is, a kik a keresztet kitérését elhatározták; a fővárosi lapok közlik a névsort s ebből látható, hogy kezdve az egyetemi kör elnökén, ifj. apszai Mihályi Péterén, az egyetemi ifjuság valamennyi számottevő vezetőalakja benne van a bizottságban.

Ugyancsak tegnap csunyan felült az egyetemi tanács is. Kapott a budapesti rendőrségtől olyan leczkét, a melyet megemlegethet. Megpróbálták u. i. a IV. kerületi rendőrséget megbizni a vizsgálat vezetésével. Erre a megbízásra megjött ma a csattanós válasz, hogy *nem tartja*

jogosnak a rendőrség beavatkozását, mert a plakát el van látva a törvényes nyomdajegyzéssel, és mert *nem lát büncselekményt a do-logban*. A vizsgálat vezetésére azonban szívesen szolgál utbaigazítással a tanácsnak.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Márcz. 23., 26 és 27. Fősorozás a tűzoltó őrtanyán.

Márcz. 23. Felolvasás a v. velencei Népkörben este 8 órakor.

Márcz. 24. Bőjtői felolvasás a kath. körben d. e. 11 órakor.

Márcz. 24. A hegyközség tavaszi közgyűlése.

* **Az egyetemi ifjak ügye.** Az egyetem kapuin ma reggel egy fölhívást függesztettek ki, a mely 96 névszerint felsorolt hallgatót a rektor elé citál. Az ifjak, a kik a tegnap kihallgatott hattal együtt, a keresztény ifjak végrehajtó-bizottságának százket tagját képezik, a kitűzött időben megjelentek a rektor előtt. Kisfaludy A. Béla rektor, Mariska jogkari dékán és dr. Margittay jegyző előtt a ma kihallgatott 84 ifju a szolidáris megállapodás szerint vallott. A kihallgatást holnap délelőtt tizenegy órakor folytatják.

* **Zichy Géza kitüntetése.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy ő Felsője a király gróf Zichy Géza belső titkos tanácsost, ki Európában egyike az első zongoraművészeknek, a zeneművészet terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend nagykeresztjével tüntette ki.

* **A közös hadsereg nemzetiségek szerint.** A legutóbbi statisztikai kimutatás szerint a közös hadsereg nemzetiségek szerint a következőképen oszlik meg: szláv: 430.000, német: 227.000, magyar: 120.000, román: 48.000 és olasz 14.000. A szlávok közül 174.000 cseh, 76.000 lengyel, 75.000 ruthén, 75.000 horvát és szerb és 28.000 tót.

* **A képviselőház és a Munkás-Pénztár.** Említettük annak idejében, hogy a magyar képviselők egy napi képviselő illetményeiket a Segítő-Pénztár javára ajánlották fel alapítványképen. A 410 magyar képviselő részéről befizetett 5330 korona összeg már rendeltetési helyén van, sőt az oklevél is ki van már állítva. Szövege ime emígyen következik:

360. szám. Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár. *Alapító oklevél.* Az 1896—1901. évi országgyűlés képviselőháza magyarországi tagjai az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár javára 5330 korona, azaz *ötezerháromszázharminc* korona összeget, mint alapítványt lefizettek; miről jelen oklevél kiállítatott.

Kelt Budapesten, 1901. évi márczius hó 12-én.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár központi igazgatósága:

Dr. Fáy Gyula,

Gróf Keglevich Gábor,

ügyvezető igazg.

igazgatósági elnök.

(P. H.)

* **Egy muzsika vezető halála.** Innsbruckból egy öreg ember halálát jelentik, a ki valamikor nagyon sötét emlékü szerepet játszott Magyarországon történelmében. *Dotzsánszky Adolf* a neve, zempléni megyei születésű. Már tanuló korában nemzetiségi társulatot alakított társai-val; tanulmányai végeztével pedig állami szolgálatba állott. 1848-ban a magyar kormány Bécsből Budapestre hívta, hogy letegye a hitet a magyar alkotmányra; ő e helyett a bécsi kormánynak ajánlotta fel szolgálatait s az orosz betörés idején mint kormánybiztos szerepelt Rüdiger orosz tábornok seregében. Áru-

lásáért jutalmul kitüntetés, hivatalt kapott sőt végül tanácsos is lett a helytartóság **nagyváradi** osztályánál. Az alkotmány visszaállítása után képviselő lett, de választását megsemmisítették. 1867. óta magyar nyugdíjból élt. 1882-ben Galicziában pánszláv üzemek miatt felségárulásért törvényszék elé állították, de a kompromittáló adatok dacára — talán 1849-iki szolgálataira való tekintettel — felmentették. Azóta Innsbruckban élt visszavonultan.

* **Adóss fizess.** Pópa Tógyer e hó 19-én bejött Nagyváradra s egyik kolozsvári-utcai kocsmában Trója Demeterrel találkozott, ki már régi idő óta 11 forintjával adós. Követelte tőle ezen összeget, mire Trója Demeter annyira felbőszült, hogy az előtte levő szódavizes üveget Pópa fejéhez vágta, ki eszméletlenül terült el a földön. Beszállították a biharmegyei kórházba s az orvosok sérülését igen súlyosnak mondják. Trója Demeter a hőstett után megugrott s ez ideig még nem került kézre.

* **Sorozás.** Tegnap kezdődött meg Nagyváradon a főszorozás, még pedig mint halljuk, elég gyarló eredménnyel. Az előállított **harminczkilencz** egyéves önkéntesi jogosultsággal bíró hadköteles közül mindössze **nyolczat** soroztak be. A bizottság nincs megelégedve az eredménnyel. Előállott az I. korosztályban 180 hadköteles, — besoroztak közülük 57-et. A sorozást ma folytatják, s az I. korosztályból még hátralevők és a II-ik korosztály áll elő s vasárnap szünetet tartanak.

* **A munka értéke.** Egy szellemes újságíró a következőkben határozta meg a munka értékét. Ha Jókai egy tenyérnyi papirosra verset ír, az megér 100 forintot. Ez a lángész. A kormány éppen ily tenyérnyi papirosra néhány sort nyomtat és azt mondja ez 50 forint ér. Ez a pénz.

Rotschildnak csak néhány szót kell írni éppen oly tenyérnyi papirosra s Európa nagyobb bankházai leszámítolnak rá tíz-tíz milliót. Ez a tőke.

A mechanikus vesz 5 forintért aczelt és ebből 1000 forint árá óra sodronyt készít. Ez az ügyesség.

A kereskedő 12 kr. értékű áruval tud egy forintot. Ez üzlet.

Egy urnó 1 forint értékű kalapért 10 forintot fizet. Ez örültség.

A munkás uapfelkeltétől naplementéig napszám mellett, a mi 30 krtól 2 forint váltó veritékes homlokkal dolgozik; ez a fáradtságos munka.

* **Miért lett öngyilkos Tóth József?** Kolozsvárról írják: A kolozsvári nemzeti színház nyugdíj és alap-pénztárnál a rovincsolás és pénztár-vizsgálatot tegnap és ma folytatta a belügyminiszter részéről kiküldött pénztári és számvizsgáló bizottság. A részletes számbavételnél konstataáltak először azt, hogy sem az alap-pénztárnál, sem a nyugdíj-pénztárnál három évtized óta **tüzeles számvizsgálás és pénztári rovincsolás nem volt**; ez a mulasztás a belügyminisztert terheli, mert ellenőrzés tekintetében ennek voltak alá rendelve a pénztárak;

2. úgy a színházi alappénztárnál, valamint a színészek nyugdíjalap-pénztáránál **óriási hiányokat fedeztek fel**.

Mint mondják, a nyugdíj alapnak, mely 83—84 ezer koronát tett ki, alig maradt meg **egy negyedrésze. A többi pénz eltűnt.**

Hány mutatkozik a színházi alappénztár tőkájénél is. Ebből mint mondják 20.000 korona hiányzik. Suttognak még egyéb dolgokról is, a melyekről még ez ideig biztos tudomást nem tudunk szerezni.

* **Magyar név.** Weisz József nagyváradi illetőségű budapesti lakos veze éknevének **Vajdára** kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **Munkácsy emléke** Békés-Csabán. Békés-Csaba arról nevezetes, hogy **Munkácsy Mihály**, a legnagyobb magyar festő, asztalosinas korában három esztendő telt a város falai közt. Május elsején lesz Munkácsy halálának első évfordulója. Békés-Csaba ezt a napot, mint onnan írják, azzal fogja megülni, hogy a Lángi-féle házat, hol Munkácsy inaskorában lakott, emléktáblával jelöli meg, az utcát pedig, amelyben ez a ház van és amelyet most Egri-utcának neveznek, Munkácsyról nevezik el. Megállapították már az emléktábla szövegét is, mely a következő:

E házban töltötte el (1855—1858) asztalosinas éveit a festőművészetnek legnagyobb magyar mestere, Munkácsy Mihály, a kinek dicső emlékezetére hálás kegyelettel állítá e szerény emléktáblát Békés-Csaba közönsége MDCCCCL.

Az emléktábla fehér carrarai márványból készül, egy méter magas és nyolczvan centiméter széles lesz. A leleplezésre meghívják Zsilinszky államtitkárt, ki a város országgyűlési képviselője, dr. Lukács György békési főispánt és Fábry Sándor alispánt és másokat. Az ünnepet külön bizottság rendezi.

* **Hűséges cselédek és jóra való munkások kitüntetése** Biharmegyében azon hűséges cselédek, kik hosszasan egy helyen szorgalmasan szolgáltak és az áthatatos kézi munkások közül a következőket tüntették ki: Major András (Bihyok), Ágyik József (Magaslak), Ákom Ferencz (Székelyhid), Kis János (Sarkad), Tóth Imre (Ugra), Tóth Mihály (Barmódpuszta), Árvám György (Bél), Oláh János (Kódombpuszta), Mózsik Lajos (Ártánd), Sz. Műe Antal (Szerep), Balogh László (Geszt), Csobán Páskál (Feketető), Megyesi István (Nagyvárad), Tóth Mihály (Berettyó-Ujfalu), Török János (Bakony-szeg), Fildán Flóra (Tamásda), Nyéki Sámuel (Darvas).

* **Szétfűrészelt ember.** A szádellői fűrésztelepen tegnap sérényen folyt a munka. Zugott, zakatolt a gép, a hosszú szálfakkal dübörögtek a szekerek, a munkások serege hangos zsivajjal végezte munkáját. A munka zsongó zajába hirtelen borzasztó sikoltás hangzott a fűrészházból. Utána rémülten rohant ki a gépész.

— Segítség emberek, valaki bezuhant a kerekek közé.

A gépházba vezető csatorna zsílipőit azonnal elzárták s több munkás emberföltött munkájának sikerült a nagy hajtókereket megállítani, mire azonnal megszűnt az egész telepen az üzem. A munkások rémülten csoportosultak a gépház előtt, hova több bátrabb társuk beharag, hogy a szerencsétlen áldozatot kikotorják a kerekek közül. Rövid, de szörnyű munka után csájkákkal sikerült a kerekek alól előkotorni a holttestet. Iszonyu látvány tárult a nézők elé. Egy férfi borzasztóan széjjelroncsolt, darabokra szakgatott hullája volt. Egyes testrészeket nem is sikerült a kerekek alól kikotorni. A rémes szerencsétlenség áldozata Pincsák János fiatal munkás volt, kit társai poros ruháiról ismertek fel, mert arcza és a teste felismerhetetlenségig volt széjjelroncsolva. Pincsák János valószínűleg egy ballépés folytán zuhant a körfűrészek közé, hol azonnal halálát lelte. A körfűrészek éles, nagy vasfogai széjjelroncsolták testét.

* **Arvizok Olaszországban** A Tiberis mentén több kilométernyi hosszúságban víz alatt van a vidék. Az arviz miatt okozott veszedelmet növeli a már két nap óta óriási erővel dühöngő orkán. Több falut egészen elöntött a Tiberis. A folyó a tengerbe torkolódik, átszakította a nagy faradással emelt védőátsakat. A töltéseknél foglalkozó munkások közül ma reggel négy munkás veszett a vízbe. A kárt körülbelül egy millió lírára becsülik.

* **Az osztálysorsajáték** mai húzásán déli 12 óráig a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyert: 27293.
5000 koronát nyertek: 96723 21708 70872.
2000 koronát nyertek: 26569 35540 46746 53389 33048 59661 20854 97243 76062 2349 99004 91203 34491 84056.
1000 koronát nyertek: 30374 11811 33148 2624 86550 97626 28100 47619 318 99408 82602 71112 5222 16259 25011 52208 84545 30700 90885 57012 53405 52227 52659 65273 89658 14761 2121 89650 30370 79035 77304 49409 27121 69759 92426 80131 84150 61462.

* **Színészek közgyűlése.** Ma délelőtt a színészet ügyének országos rendezéséről szóló törvényjavaslatot a színészek közgyűlése, a melyhez azt véleményadás céljából áttették, letárgyalta és némi csekélyebb módosítással elfogadta.

* **Tilinkó-művész Nagyváradon.** Kolker Géza tilinkó-művész ma este a Lloyd-kávéházban a Bura-testvérek vonós-négyes kísérete mellett tilinkó-hangversenyt tart s azon tilinkójával Beriotól, Beethoventől és Káldy-tól ad elő zeneműveket. Kolker azon felül jövő héten nagyszabású hangversenyyel is fel fog lépni.

* **Vérengző ujonczok.** Halálos kimenetelű verekedés történt e hó 19-én Mogyoródon. Sorozáson voltak a falu legényei s a majdnem kétszáz főnyi hadköteles közül 28 legény lett alkalmas, a többi pedig alkalmatlan. Ez a besorozott huszonnyolcz legény alig, hogy a sorozó-bizottság elől megszabadult a kocsmába ment, a hol első dolguk volt a többi be nem sorozottakat becsülni. Estefelé járt az idő, a mikor a már ittas állapotban levő legényeket haza vitték Mogyoródra. A duhajkodás azonban ekkor még nem ért véget, újra összejöttek a kocsmába, a honnan a többi be nem sorozott legényeket kidobták. A kidobottak egy ideig csak türték amazok féktelenkedéseit, de mikor a duhajkodók is kijöttek a kocsmából és a kintlévő legényeket ott is inzultálták, a megsértett legények botokkal és késekkel támadták meg a besorozott katonákat és iszonyu vérengzést követtek el. A véres harcznak az előjáróság a polgárság segítségével vetett véget olyformán, hogy a még sértetlen maradottakat megkötözve, bevitték a község házára. Ebben a verekedésben egy balálest és tizenhét súlyos sérülés történt. Biczó Ádámnak az oldalába szurtek s ott a helyszínen meghalt. Barta András, Barta Miklós, Godó Ferencz, Bárdos Tamás, Füstös Illés oly súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy fölggyulásuk bizonytalan s ha életben maradnak is, valószínűleg nyomorékká válnak. Borbély Ferencz nevű legénynek az egyik szemét ütötték ki verekedés közben. Ezekhez hasonló sérülések történtek a többiekben is. A csendőrség és a vizsgálóbíró a helyszínre érkeztek és megindították a vizsgálatot de éppen a verekedés kezdeményezői súlyos betegen fekszenek.

* **Óriási cet.** Kevéssel ezelőtt a Spitzberg és Medve sziget között egy óriási cetet halat fogtak, melynek hossza 21 méter, súlya pedig közvetlenül a fogás után 75.000 kilogramm volt, beleértve azonban azt a 15.000 tengeri halat is, melyet fölragasztak, mint utolsó étkezéseinek maradványait gyomrában találtak. Az óriást Hamburgba vitték, a hol preparálui fogják s közszemlére teszik ki.

IRODALOM.

Állatvédelem. Ilyen című folyóirat is van már, melyet *Monostori* Károly szerkeszt, *Grimm* Károly pedig kiad. Mind a két urnak sok lehet az ideje. A jelen 1. évfolyam 3. számának tartalma a következő: Állatkinzás az építkezési munkálatoknál. Földkiemelés az emberek és állatok lehető védelmével. *Monostori* Károlytól. Erdeklődés az állatvédelem iránt. A hirmondók K. Nagy Sándortól. Az országos állatvédő egyesület válg. gyűlése. Az orsz. állatvédő egyesület váczkevei fiókjának közgyűlése. Gazdátlanul. Képeség az önségélyre — állatoknál.

EGYESÜLETEK

Felolvasás Várad-Velenczén. A nagyváradi-velencei és váraljai »Népkör« ma este felolvasó estélyt rendez, melynek élvezetes műsora a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. Felolvasás. Tartja: *Marton* Manó hirlapíró.
3. Hegedűjáték. Előadja: *Tomm* Béla zene-tanár, zongorán kíséri *Waldmann* Géza joghallgató.

4. Baleset. (Dialog) Előadják: *Szohner* Olga k. a., a Szigligeti-Színház tagja és *Rogoz* Imre.

5. Szavaltat.
A műsor után táncz lesz. Kezdeté 8 órakor. Belépti-díj 1 korona.

Igazságszolgáltatás.

Hűtlen sáfár. *Fabinyi* János üzletvezetője volt Fort Oszkár gyárosnak. A bizalommal, melyvel főnöke megajándékozta, *Fabinyi* rutul visszaélt s a megtett panaszra letartóztatták. A hűtlen alkalmazott hamis megrendelő jegyek révén az *Ulrich*-cégtől érczárakat vettett *Emerics* Sándor bádogosmesterhez s ennek közreműködésével a portékát több ezer forint értékben, pénzzé tette. *Fabinyi*val csalás címén vád alá helyezte a törvényszék *Emerics*et is, mert a vád szerint megosztokdottak a 3000 forintnyi befolyt összegben. A mai tárgyaláson melyen Gajzágó kir. táblai bíró elnökölt, a panaszos czég *Fabinyi* ellen különféle időközben kiszült sikkasztások miatt újabb vádakát emelt. Ezért a törvényszék, a nélkül, hogy most ítéletet hozott volna, dr. *Gleichmann* Lajos védő kérdésére a vizsgálat kingészítését rendelte el s e végből a mai tárgyalást elhalasztotta.

SPORT.

Szalonkázás Pár nap óta nagy mennyiségben mutatkoznak a szalonkák Bihar-megye különböző részén s különösen a nagyváradi határban. A szenvedélyes *Nimródok* elő is vették mindjárt a pár hét óta pihenő fegyverüket. Mint értesítik lapunkat, a megye egyes vidékein gyönyörű sikerrel folynak a szalonka vadászatok. Nagy mennyiségben mutatkoznak a vadrucczák is.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Gésák (Miss Mary Halton fellépte.)

Vasárnap: d. u. C-síkós.
este Trónkeresők.

G é s á k.

— Miss Mary Halton fellépte, —

Öriási érdeklődéssel várta a nagyváradi közönség a bájos angol szubrett, Miss Mary Halton vendégfelléptét s a tegnapi előadás alkalmával zsufolt ház tapsolt pajkos, elragadó játéknak, — fűlbemászó kedves énekének. A Gésák Mimóza szerepében mutatkozott be a közönségnek, mely világszerte elismert gyönyörű alakítása a művésznőnek. A közönség nem fáradt bele a tapsolásba, s minden ének-számát többször meg kellett újránzi. Igazi bájos jelenség, ki már az első megjelenésével meghódította a közönséget s mint kedves ismerős játszott és énekelt tovább, de mindég diszkréten s igazi művészettel. Azok a nálunk a nyíra ismert és megszokott szinpadai fogások nagyon távol állottak tőle s művészetet láttunk csak, melylyel aztán elragadta a publikumot.

Legnagyobb sikert a második felvonásbeli kacagó kuplójával ért el. Eleinte kissé szokatlán volt közönségünknek az angol nyelv, de később, mikor már a művésznő határtalan kedvességgel néhány magyar szót is vegyített közé, teljesen megbarátkozott vele. Szóval, a milyen nagy volt a miss Mary Halton művészete, éppen olyan nagy volt a sikere is s színházba járó közönségünk a kellemes műélvezetért teljesen megbocsátotta Somogyinak a bérletszünetet és felemelt helyárait. A művésznő játéknak és énekén kívül még gyönyörű tánczával ért el feltűnő sikert.

A többi szereplők közül kivált *Gáthy* Kálmán, ki *Pintér* Imre helyett ugrott be, továbbá *Lányi* Edith és *Bérczy*. — *Nyáray* nagyon gyakran tulzott s helyenkint elég izetlennül, egyébként a régi jó alakításában mutatatta be *Vun-Ghi*-t.

Orley Flóra különösen sikerült tánczaival nyerte meg a közönség tetszését. A kisebb szerepekben kiváltak: *Désy* Alfréd, (csak ne énekelt volna) *Füredy* József és *Benkő* Jolán. A kar kifogástalanul működött, ellenkezőt mondhatunk a zenekarról.

Az előadást ma megismétlik s azt hisz-szük, ismét zsufolt ház előtt, amit az előadás meg is érdemel.

m. j.

A Viceadmirális bemutatója. Az idei szezon egyik kiváló eseményének ígérkezik *Mil-lócker* gyönyörű operettje, a Viceadmirális, melynek h szzu ideig tartó, gondos betanulásával a személyzet annyira előrehaladt, hogy a bemutatót kiűzhette az igazgatóság a jövő hét műsorába. A Viceadmirális bővelkedik a pazar látványosságokban. Az előadás érdekességét élénken fogják fokozni a szép kiállítás, a nagy felvonulások, festői menetek, a fényes kiállításra pedig különös súlyt vetett a művezetőség. Különösen szép lesz az első felvonás impozáns hajódiszlete, melynek keretében pompásan érvényesül a női kar matróztoalettje, a statiszták serejének tengerész uniformisa. Fölötte szép tánczok élénkitik még az operettet, melynek librettója igen mulattató.

Miss Mary Halton második fellé-pése. Ma, szombaton másodszer lép föl szinpadunkon miss *Halton* a *Gésák* Mimóza szerepében. *Rolly-Polly* *Orley* Flóra éneklő, a francia leányt *Lányi* Edith, *Fairfax*ot *Gáthy* Kálmán játsza. A mai előadásra, mely egy-uttal az angol primadonna utolsó fellépése nálunk, jegyeket a szokásos időben lehet váltani.

A vasárnapi előadások. Vasárnap Szigligeti emlékének áldoz a színház. A nagy drámaíró születése évfordulóján két darabját újítják föl fényes ünnepi előadásban. Délután a *Csikós* körül szinre fél helyárrakkal, este a *Trónkeresők*et adják. Mindkét Szigligeti-darabra kiváló gonddal készült a drámai személyzet.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 159.

Idénybérlet. — sz.

Nagyváradon, szombaton, 1901. márcz. 23-án

A Gésák.

Operette.

S Z E M E L Y E K:

Reginald Fairfax — — —	Gáthy Kálmán
Bronville — — —	Rákossy Gáspár
Stanley — — —	Deésy Alfréd
Vun-Chi kínai — — —	Nyáray Antal
Imári Marquis rendőrfőnök — — —	Bérczi Gyula
Mimóza, teaházi énekesnő — — —	Miss Mary Halton
Rolly-Polly — — —	Örley Flóra
Juliette, francia leány — — —	Lányi Edith
Tekmini japán rendőr — — —	Füredi József

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Érkelyülés 1-ső sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártaszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 óráig 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap vasárnap, márcz. 24-én

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

A C S I K Ó S.

Népszimű.

este 7 órakor, rendes helyárrakkal

Trónkeresők.

Dráma.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Irta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

56.

Unica elhatározta, hogy ebben lehetőleg kiképezteti őt.

Először, hogy élvezze tudományát s aztán, mert szeszélye úgy akarta.

A hegedű fel volt szabadítva. Ezzel minden meg mondvá, mi ezen évek alatt *Sibillá*-ban és vele történt. Az ezer láncz mellett szótörni hatalmában volt, a harez, akadály, melyben minden ifju élet különösen a művésze oly gazdag, szavakba nem foglalható. Távol a boldog nyugalomtól, az előnyt élvezte azon változatosságokat ismerte, melyet Goethe így jelez:

„Változik paradicsom fensége.
Mely, sötét borzalmas éjjel.”

Ha vilárosság volt nyitva látta — — — mennyi kapuját, önmagát az első lépcsőn, mely egyenesen a nyugalom, boldogság honába vezetett.

Ha éjjel volt körülötte nem találta a fokot, mint eltévedt gyermek, mint a szép, gyengéd Unica foglya *Joachim* után kiállott az elárult, elhagyott *Joachim* után, kivel senki semmi nem tartotta ki a hasonlatot.

Még egyet kell e lélek megértésére mondani. Küzdött, dolgozott fel a világossághoz, vágyódott *Joachim* után de Istent sohasem hívta segítségül.

De most térjünk vissza az életbe, a látható világba.

Sibillának fel kellett venni a selyem gáz ruhát s a világ lepparányibb fehér cipőjében, Unica old lán átkocsiztak a villába. A ház bejárata oldalt volt. A folyóson át egy előszobába

jutottak hol az inas vendégekre várva, megjelenésüknél a szoba szárnyasajtót kitért. Egy fényesen világított csarnokba léptek, telve emberekkel, oly magasságu, melynek térsége nem állt arányban azzal hol állottak. A nagy csillár oly magasan függött, az egész tört megvilágítá, anélkül, hogy a szemet sértene. A márvány fülkékből gyönyörűen emelkedtek ki szobrok a könnyű árnyékban. Minden fehér márvány, színtelen, volt egy fenséges, nagy Madonna kép kivételével, mely egyik oldalon, két fülke közt kitöltte az űrt. Ezzel szemben, de jóval magasabban, hogy az építés összhangját ne zavarja, egy orgona aranyozott sípjai valának láthatók szintén a fal mélyedésében helyezve.

Ez valamint a csarnok többi dísz, nem hagytak kétséget ennek eredeti rendeltetéséről. A bálterem ezelőtt a kastély temploma volt.

Sibilla feledve mindent maga körül, a terem nézésébe merült. Ez alatt a grófnét kiváló előzékenységgel üdvözölte a házasszonya, ki társalkodónőjét bemutatta. Francziául beszéltek.

— Mon ami — si non: il fior de l'ago, pourtant une fleur de lae — Sibilla a tö virága.

Az idegen nyelv keresett szójátékát nem értve meg egészen mi a ravasz Unicának szándéka is volt, a ház asszonya csak az utolsó szavakat fogta fel s Sibillát nemes kisasszonynak gondolta.

Igy szólítá és mutatta be hölgyeknek, uraknak.

Nem sokára Cynár is megjelent. A Cómó tö szép világa melynek elítteje ma este itt összegyűlt, megfigyelte, hogy az északi grófné a híres költő hódolatát elfogadta. Ez alkalmat nyújtott sok pikáns megjegyzésre. De ennél érdekesebb volt a szép fiatal signorina megjelenése, kinek fellépése gazdaságra rangra vallott. A grófné azon törekvése, hogy fiatal társnőjét előtérbe hozza, arra mutatott, hogy kettőjük közül ő a figyelemre méltóbb.

Mindannyian megegyeztek abban, hogy megmagyarázhatatlan valami titkos báj költözik neki, nem mondhaták, hogy szépségében, üde kedvességében, vagy álmódzó modorába rejlett-e, mely minden udvariasság, előzékenység mellett látszatát nyújtá mintha gondolatai ismét messze időznének.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az autonomiai kongresszus.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Az általános vita folyamán Samassa József egri érsek mondott nagyszabásu, az egész anyagot felölelő, a tárgy alapos ismeretére valló beszédet, a melynek hatása alatt a 27-es bizottság javaslatának 192. §-a 3. pontja helyébe a püspöki kar javaslatát fogadták el a következő szövegezéssel:

A püspöki méltóságok betöltésére az igazgató tanács kandidáló bizottságot választ, a mely a hercegprimás elnöke alatt két egyházi és két világi egyénből áll; ezek tesznek javaslatot a betöltésre nézve.

Az orosz diákok zavargása.

Pétervár, márcz. 22. Az orosz diákok zavargása mind nagyobb mérvet ölt. Ugy Pétervárról mint Moszkvából a katonaság és a forrongó egyetemi polárok közt folyt csatározásokról ad hírt tudósítók. Tegnap délután Pétervárott a diákok zavargása alkalmából a katonaság sortűzet adott, mire tizenöt főiskolai hallgató holtan maradt, ötvenen pedig súlyosan megsebesültek. A diákok is kisütötték fegyvereiket a zsandároknak, a kik közül két tiszt elesett. (M. T. I.)

Botrány a Reichsrathban.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Bécsben a birodalmi tanács mai ülésén megint hallatlan botrány történt. Seitz képviselő ügyét tárgyalták, mikor egyszerre közbekiált Schomann képviselő:

— Hallgasson, szemtelen!

Strobach: Maga osztrák Sobri!

Schomann: Fogja be a száját!

Strobach: Zsidó lumpok! Zsidó svindlerok!

Schomann: Magának rég a börtönben kellene ülnie!

E közben Ellbogen képviselő beszélt. Majd újra megújultak a kiabálások:

— Szemtelenek!

— Ilyen söpredéket ki kell utasítani!

A nagynémetek a terem közepén összeverekedtek az antiszemitákkal. Óriási zaj, kiabálás, por. A teremben egyszerre tizen is szólalásra állanak fel; egyiket sem lehet érteni.

Strobach: Aljas svindlerok: kutya zsidók!

Lueger: Ki szónokol ott? Hallgasson most!

Ezután — mint a bécsi tudósítás általánosan hangon megjegyzi — a tárgyalás nyugodtan folyt tovább.

Estély a francia nagykövetnél.

Bécs, márcz. 22. Reversaux marquis francia nagykövetnél tegnap estély volt. Ott volt Maria Jozefa főhercegnő, Goluchovszki gróf közös külügyminiszter nejevel, Krieghammer báró közös hadügyminiszter, Körber osztrák miniszterelnök, az orosz, olasz és spanyol nagykövetek és a diplomáciai karnak sok más tagja, továbbá Kielmansegg gróf helytartó, a legfőbb udvari méltóságok és az arisztokráciának számos tagja. (M. T. I.)

Óriási hófúvások.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Bádenben óriási hófúvások voltak. A vonatok kivétel nélkül késnek s a táviró és telefon közlekedés teljesen megakadt. Budapestben zord hideg szél fújt egész nap.

A kínai bonyodalom.

London, márcz. 22. Tienecinből érkezett jelentések szerint az angol és orosz csapatokat visszavonták. A kiélesedett ellentéteket elpusztították. A Kölnische Zeitung hitelt érdemlő adatok és bizonyítékok alapján azt írja, hogy a főforgott differenciák oka nem a felségjogok gyakorlása, hanem magántulajdonoknak elbirtoklása volt. (M. T. I.)

Hivatalos lap az uralkodó ellen.

Szófia, márcz. 22. Óriási feltűnést kelt itt a »Preporee« hivatalos lap nyílt támadása a fejedelem ellen. Általános az a meggyőződés, hogy a cikket Karavelov miniszterelnök inspirálta. A cikk lényege az, hogy a fejedelem nem kormányozhat a maga módja szerint és minthogy a kormányzás a miniszteriumot illeti, a fejedelemnek le kell mondania minden független eljárásról, úgy a tettekben, mint a szavakban. Karavelov mindig nagy republikánus volt és gyakran hangoztatta, hogy Bulgáriában fejedeleme nincs szükség. Azt mondják, Ferdinánd éppen azért tette meg öt miniszterelnöknek, hogy lefegyverezze, de úgy látszik, az ágyu hátrafelé sütt el.

Edvard király trónralépte és a pápa.

London, márcz. 22. Balfour kijelenti, hogy Edvard király trónralépéséről a pápát írásbelileg és nem külön követ útján fogják értesíteni. (M. T. I.)

A spanyol munkások sztrájkja.

Marseille, márcz. 22. A hajótulajdonosok szindikátusa visszautasította a sztrájkbizottságnak azt az ajánlatát, hogy a munkások munkaszünetkeztetve alakulva újra elvállalják a munkát. A visszautasítást a szindikátus azzal okolta meg, hogy a hajózási társulatok a vállalkozók irányában szerződésileg le vannak kötve. (M. T. I.)

Pestis.

London, márcz. 22. Egy tegnapelőtti kelt hivatalos távirat szerint Nyugat-Ausztrália különböző részeiben tíz fehér ember betegedett meg pestisben, a kik közül kettő meg is halt.

Fokváros, márcz. 22. Itt négy újabb pestises eset fordult elő.

KOZGAZDASAG.

A méhek speculativ etetése.

A napsugaras tavasz beköszöntésével minden mezőgazda, köztük a méhés is, új lelkesedéssel fog munkájához.

A méhésznek első teendője meggyőződést szerezni arról: miként telelték ki méheiket? Mennyi a veszteség? Van-e valami hiba, a min sietve kell segíteni? — A mely méhésztől jól vetette meg az alapot, azt ritkán éri csalódás, még a legzordorabb, legszélesebb tél után se, sőt gondos munkájának már első gyümölcsét élvezve annak láttára, hogy kedves bogarai teljes erőben érték el a kikeletet.

Mert a további siker első feltétele éppen ez. Megviselt, elgyöngült méhtörzsek kevésre mennek.

De mégse egyedüli feltétele a sikernek. Munkája fölét csak akkor helyezi a méhészt a koronát, ha jól kitelelt méheket úgy kezel tavasszal, hogy a főhordásra teljes erőben álljanak készen.

A méhtörzsek fejlesztésének leghatalmasabb emeltyűjéül pedig közönségesen az úgynevezett speculativ etetést tartják: mert ez kiválóan ingerli az anyaméhet sok pete lerakására, miáltal a méhtörzs szaporodása, fejlődése erős arányokban megindul.

A speculativ (számításból való) etetést jól meg kell különböztetni a szükségből való etetéstől. Az utóbbit okvetlenül meg kell tenni midőn tavasszal méheink mézkészlete vagy elfogyott, vagy kevés; mert épp tavasszal a legtöbb mézet igényel a méhtörzs, midőn az egész télen át szünetelt fiasítás nagy mérvben megindul. Ilyenkor tehát nagyobb adagokban annyi mézet etetünk fel, vagy adunk be a méheknek, amennyire csak szükségük van a gyümölcsfák virágzásáig.

Ha pedig speculative etetést akarunk, akkor tekintet nélkül vagyunk a mézkészletek mennyiségére, egyedül a végből tesszük azt, hogy a méheket erős fiasításra ingereljük, mivelből kisebb adagokban, de annál gyakrabban (naponta vagy másodnaponként) nyújtunk nekik főhígított langyos mézet.

Ezen speculativ etetés előnyös vagy káros voltára nézve a legkülönbözőbb véleményeket olvashatjuk a legkitűnőbb méhészek táborában. Tényleg kétélű fegyver az Ha megfontolatlanul vesszük igénybe, több kárt okozunk vele, mint hasznot. Így, ki igen korán kezdi ezen etetést, midőn még a méhek rendszerint ki nem repülhetnek, a törzsek tömeges pusztulását és verhasbetegségét idézi elő.

Azért első szabály az, hogy a számításból való etetést csak akkor kezdjük meg, midőn

már állandó jó időre lehet kilátás s a méhek kijárhatnak a felgyülemlett bésarat letenni s a fiasítás számára vizet hordani.

Második szabály az, hogy ezen etetés által csak a természet hiányait iparkodjunk pótolni. A hol tehát tavasz nyitától kezdve bőven találunk a méhek virágport, később mézet, ott felesleges az ily mesterséges serkentés. A hol erdők, cserjések, kővér mezők, gyümölcsösök vannak közelben, talán repezt is termelnek, ott úgy is erősen fejlődnek tavasszal a méhek. Némely helyen azonban gyümölcsvirágzásig, innen az akác virításig alig találunk valamit a méhek, itt nagyon is helyén van a speculativ etetés.

Sok függ attól is, korán van-e vagy későn a főhordás. Hol az akác adja a főhordást, ott minden módon, ha kell, mesterségesen is, segíteni kell a méhek fejlődését; a hol hárs, tarlóvirág, pohánka stb. adja a főhordást, ott már kevésbé szükséges; mert van elég idejük a méheknek népesedni, erősödni.

Vagyis csakis az, ki körültekintéssel, mindenféle körülmények okos számbevitelével végzi a speculativ etetést, fog abból hasznot húzni. Nem szabad feledni, hogy olyan ez mint az orvosság: csak kényszerűségből vegyük igénybe, ha másképp nem boldogulhatunk; mert egyrészt költséges, másrészt néha többet árt, mint használ.

Mártonfalvi.

Belch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 22.

Osztrák hitel	— — — — —	721 75
Magyar hitel	— — — — —	728 50
Allamvasut	— — — — —	690 —
Rimamurányi	— — — — —	528 50
Magyar jelzálog	— — — — —	466 —
Salgótarjáni	— — — — —	— —
Wagon-kölcsön	— — — — —	— —

Határidők.

Budapest, márcz. 22.

Buza októberre	— — — — —	7 81
Buza áprilisra	— — — — —	7 75
Tengeri	— — — — —	5 40
Rozs okt.	— — — — —	6 92
Zab ápr.	— — — — —	6 47
Káposzta, repeze, aug.	— — — — —	— —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. márcz. 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	118 25
Magyar koronajárdék	— — — — —	92 95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121 —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100 50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	119 —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	92 25
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — —	99 50
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	— — — — —	93 50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	172 50
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	— — — — —	145 —
Osztrák járadék papírban	— — — — —	97 90
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	97 70
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	117 75
Osztrák korona járadék	— — — — —	97 35
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	141 50
Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	16 75
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	727 75
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	688 75
Párisi vista	— — — — —	95 35
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — — —	19 09
Németbirodalmi márka	— — — — —	117 55
London vista	— — — — —	240 04
20 márkás arany	— — — — —	23 50

A. Szarvaski és Társa

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tulajdonát képező színház és Posta-utczák sarkán levő, továbbá a Rulikovszky-ut mentén a gázgyár mellett fekvő II. és III. számú pusztá telkek eladása céljából 1901. évi április hó 3-án magánjellegű árverés fog tartatni.

Az árverés a színház mellett levő telken d. e. 9 órakor fog megkezdetni s a

gázgyár melletti II. és III. számú telkeken a helyszínen folytattatni.

A színház melletti pusztá telek kiáltási ára 12000 korona, a gázgyár melletti II. számú telek 3364 korona 20 fillér, a III. számú telek 3364 korona 20 fillér; bánatpénzül a kikiáltási árak 10%-a szolgál, mely az árverés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban alulírott kezeihez lesz leteendő.

Árverelő az árverési feltételeket annak elismerésével, hogy az árverési feltételeket ismerik s magokat azoknak mindenekben alávetik, a bánatpénz letelekező aláírni kötelesek.

Árverelni szóval vagy írásban zárt ajánlat útján lehet; írásbeli zárt ajánlatokhoz a bánatpénz is csatolandó.

A színház melletti telket illetőleg az árverési feltételek kiegészítése képen megjegyeztetik, hogy az ott lévő bérkocsi megálló hely beszüntetésével a diszlektárnak a Bémer-tér felőli sarkától az Apáczá-utca felé terjedő utca rész fog — ha ezt vevő kívánna — bérkocsiállomással kijelöltetni; a gázgyár melletti II. és III. számú telkeket illetőleg pedig megemlítetik, hogy az ezen telkek előtt levő nyílt víz levezető árkot Nagyvárad városa saját költségén fedett csatornával fogja kicseréltetni.

Egyéb kikötések az árverési feltételekből, melyek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők, tudható meg.

Kelt Nagyvárad, 1901. márcz. hó 20-án.

Komlóssy József s. k.

jog- és gazdasági tanácsnok,
mint az árverelési küldöttség elnöke.

57-3-3.

Nagyvárad város polgármesterétől.

1093/1901. eln. szám.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi március hó 14 napján tartott ülésében 44/2682—1901. kgy. szám alatt kelt határozata értelmében a kinevezés folytán megüresedett I-ső osztályu esetleg üresedésbe jövő II. oszt. alkapitányi állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik a f. évi április havi rendes közgyűlésen választás útján betöltendő s a szerv. szab. rendelet 216. §. I. pontja értelmében 2200 korona fizetés és 600 korona lakbér illetményvel javadalmazott I. osztályu, esetleg az üresedésbe jövő 2000 korona fizetés és 600 korona lakbér illetményvel javadalmazott II. osztályt rendőralkapitányi állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt az I. oszt. rendőralkapitányi állásnál az 1883. évi I-ső t.-cz. 3 §-ában előírt elméleti képzettségüket is igazoló pályázati kérvényüket méltóságos Dr. Beöthy László főispán urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez f. év április hó 6-ik napjának d. e. 11 órájáig annyival is inkább nyújtják be, mivel a későbbben beadott pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1901. márcz. hó 20-án.

Dr. Bulyovszky József,

56-3-3.

polgármester.

Tisztán kezelt természetes hegyi

BOROK KIMÉRÉSE, MERTZ NÁNDOR

Nagyváradon, Nagy-Körös-utca, Mertz-ház.
Telefon összeköttetés 134. sz.

! Bor-árak leszállítása!

Valódi magyar-borok!

Nagymennyiségű, kedvező bevásárlásaim folytán azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy képes vagyok, míg ezen készletem tart,

kitűnő minőségű boraimat

a következő rendkívül előnyös árban úgy nagyban, mint kicsinyben kimérve is elárusítani.

Asztali 6-bor, literje 30 kr.

LEGJOBB minőségű asztali 6-bor, literje 32 kr.

100 liter 22 és 23 frt.

Magyarádi legkitűnőbb uj-bor, literje 36 és 40 kr.

Magyarádi asztali 6 bor I. literje 40 kr.

Magyarádi peccsenye bor " 50 kr.

Magyarádi Bakator " 60 kr.

Asztali veres bor " 44 kr.

Ménesi veres bor 1885. évi " 64 kr.

Valódi borból égetett COGNAC, literje 1 frt 60 kr és 2 frt.

COGNAC, palacsokban, a LEGOLCSÓBB árban.

Finom jamaicai rum, literje: 1 frt.

Mindennemű üvegelt csemege, aszu és pezsgő-borok, legolcsóbb árban.

Ajánlom még jól berendezett fűszer- és csemege-üzletemet.

Kiváló tisztelettel

Mertz Nándor.

Bor-üzletem mindennap tehát vasárnap is egész nap nyitva van s mindennemű borok poharaként is kiszolgáltathatók. Vidéki megrendelések pontosan teljesítendő k, helybeli megrendelések házhoz szállíthatók!